

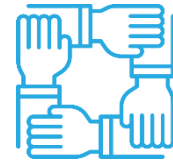
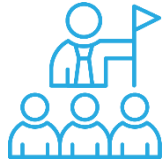

**IŠMOKIME VALSTYBEI DIRBANTIEMS PADĖKOTI
BE DOVANOS**

Saugumo skyriaus viršininkas

Juozas Berenta

SISTEMINIS POŽIŪRIS

Dovanų politika
*taisyklės, registrai,
rekomendacijos, IT
sprendimai*

**Skaidrumo
politika**

Etikos kodeksas

**Organizacijos strategija.
Rizikos valdymo sistema**

KUR SLYPI DOVANŲ IR KYŠIO „RADIACIJA“?

Trys lygmenys, kuriuos būtina atsiminti priimant dovanas:

- 1) *Asmeninis* – nėra reguliacijos
- 2) *Verslo* – reguliuoja etikos/vidaus tvarkos normos
- 3) *Viešojo sektoriaus* – reguliuoja įstatymai

KĄ NUMATO ĮSTATYMAI?

Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas:

3 straipsnis. Deklaruojančių asmenų pareigos

1. Viešųjų interesų viršenybei užtikrinti deklaruojantys asmenys privalo:

<...> 3) *nesinaudoti tarnybinėmis pareigomis ar tarnybiniu statusu asmeninei naudai gauti*

13 straipsnis. Dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimai

1. *deklaruojantis asmuo ar jam artimas asmuo **negali priimti dovanų ar paslaugų, jeigu tai susiję su deklaruojančio asmens tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis***.*

*iki 2020-01-01 įstatyme buvo nuostata <...> jeigu tai gali sukelti interesų konfliktą

2. Išimtyis, leidžiančios priimti dovanas pagal VPIDĮ:

- 1) *tarptautinis protokolas*
- 2) *tradicijos*
- 3) *priimant reprezentacines dovanas*
- 4) *kai paslaugomis yra naudojama tarnybiniais tikslais*

3. <...> *dovana įvertinama ir saugoma institucijos ar įstaigos vadovo nustatyta tvarka.*

KIEKVIENAI VALSTYBEI DIRBANČIAI ORGANIZACIJAI YRA SVARBU IŠSIAIŠKINTI

- koks yra kyšio tikslas? *nauda, palankumas, išskirtinė padėtis*
- koks dovanos tikslas? *Principas „bona fide (be jokio kėslo)“: Padėka, ne barteris ar atsidėkojimas*
- kaip atskirti? jei dovana teikiama „už kažką“, pvz. *sprendimo (ne)priėmimą*, tai ne dovana, o kyšis
- kodėl negalima priimti dovanas? *Įstatymo apribojimai*
- kada galima priimti dovanas? *Galima tik išimtiniais atvejais*
- kas yra dovana viešajame sektoriuje? *Pagal įstatymo išimtį priimta nauda*
- kada dovana tampa „ne dovana“? *Ne pagal įstatymo išimtį priimta nauda*
- ką daryti su atneštomis, atsiųstomis, „anoniminėmis“ ne dovanomis? *Grąžinti, perduoti labdarai, nuasmeninti arba sunaikinti*
- kam reikalingos dovanojimo taisyklės? *Kad galėtume jaustis laisvai, užtikrintai ir elgtis profesionaliai*

TEISMŲ PRAKTIKOS PAVYZDYS

2021-11-16

Kauno apylinkės teismo Jonavos rūmai STT tirtoje byloje pripažino kalta gydytoją odontologę E. S. dėl kyšininkavimo, o jai kyšius mokėjusios trys pacientės pripažintos kaltomis dėl papirkimo. Teismas gydytojai skyrė 7 tūkst. Eur dydžio baudą, konfiskavo jos gautus kyšius ir atėmė teisę vienerius metus dirbti valstybės tarnyboje.

Teismas dviem kyšius mokėjusioms pacientėms skyrė po 1000 Eur baudas, o trečioji pacientė, pripažinusi savo kaltę, buvo atleista nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą.

Bylos duomenimis, pacientės atsilygindavo medikei už išimtinę padėtį ir palankumą atliekant sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, naudojant įstaigos medžiagas ir priemones, kurios pagal nustatytą tvarką yra mokamos.

PASITAIKANČIOS KLAIDOS

1. Verslo dovanos teikiamos viešajam sektoriui taip pat, kaip „B2B“.
2. Šv. Kalėdos, Šv. Velykos, vestuvės ir kt. Tai religinės, asmeninės, šeimos ir artimųjų šventės, bet ne profesinės.
3. Dažna bėda, kad kalbama apie kyšio ar dovanos formą (pvz. tortas), bet ne apie turinį (vertė, išraiška pinigais).
4. Dovanų registravimo painiojimas, kai gavėjas juridinis asmuo, pvz. įstaiga dovanoja kitai įstaigai. Kodėl? Tokios dovanos nėra LR VPIDĮ objektas, nes šis įstatymas taikomas fiziniams, o ne juridiniams asmenims. EK personalui skirtose gairėse reglamentuota, kad dovanomis nelaikomos institucijai skirtos dovanos (tai institucijos turtas). Organizacijos turto vidaus apskaita atliekama pagal *LR valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą (1998 m. gegužės 12 d. Nr. VIII-729, žr. aktuali redakcija)*
5. Neretai galvojama, kad visos *neteisėtos dovanos* prilyginamos kyšiui. Visų pirma yra vidaus tvarkos, elgesio, etikos normų pažeidimai. Baudžiamosios teisės sričiai būtini nusikaltimo požymiai.
6. Arbatpinigiai galimi, jei asmuo nedirba valstybei.
7. Etiketą ir svetingumas

IŠMOKIME VALSTYBEI DIRBANTIEMS ASMENIMS PADĖKOTI BE DOVANOS

Ar galima padėkoti be dovanos? Žinoma!

Pamąstykite – kodėl neužtenka vien simbolinio, nuoširdaus sveikinimo, el. laiško, atvirutės, atsiliepimo svetainėje, bet būtinai reikia „fizinių“ dovanų?

Senasis Testamentas: „sukto žmogaus dovana nebus tau naudinga, nes jis laukia, kad atsilygintum septyneriopai“

SIEKIAMYBĖ SIEKIANT SKAIDRUMO

Geriausios padėkos ar dovanos:

Iš rangovų, partnerių – nepriekaištingai atlikti darbai, laiku ir kokybiškai suteiktos paslaugos, pristatytos prekės, o iš kolegų, partnerių, klientų – šypsenos ir padėkos žodžiai.

Ikiteisminis tyrimas ar tarnybinis patikrinimas dėl „dovanos“ priėmimo

=

organizacijos kultūros ir korupcijos prevencijos spraga

AČIŪ UŽ DĖMESĮ! KLAUSIMAI ?

www.facebook.com/LRSTT

www.linkedin.com/STT

www.instagram.com/LRSTT

Mobilioji programėlė „Pranešk STT“

Juozas Berenta
El. paštas: juozas.berenta@stt.lt
Tel. nr. 8 (690) 522 33